

ALUKSI

Opettajuus on mielenkiintoinen sana: sille ei nimittäin ole vastinetta missään muussa kielessä kuin suomen kielessä. Sanaa kuitenkin käytetään yleisesti, vaikka kukaan ei puhu lääkäriydestä tai kampaajuudesta tai toimittajuudesta. Sen sijaan puhumme kyllä äitiydestä, isyydestä, vanhemmuudesta ja kumppanuudesta. Mitä tästä voi päätellä? Onko opettajan työssä jokin sellainen elementti, jota ei sisälly muihin ammatteihin, ei edes perinteisiin ihmishuhteamatteihin, kuten papin, psykologin tai lääkärin työhön?

Opettajuus on sikäläkin mielenkiintoinen asia, että vaikka sitä yritetään kuinka sanoilla määritellä, voi päästä vain tiettyyn pisteeseen. Sanoilla ei tavoita opettajuuden ydintä. Miksi? Käsittääkseni siksi, että opettajuus on ajattelun, tunteen ja toiminnan kudelma. Näistä jokainen on oma polkunsaa, ja yhdessä ne muodostavat monimuotoisen ilmiön nimeltä opettajuus.

Tämä kirja lähestyy opettajuutta ajattelun polun kautta. Vaikka käytännön työtä ei opettajuutta ajattelemalla tehdä, pohtiminen auttaa jäsentämään, hahmottamaan ja tekemään ymmärrettäväksi, miksi opettajana toimin kuten toimin ja miksi teen mitä teen. Oman opettajuuden pohtiminen tuo parhaimmillaan perspektiiviä ja selkeyttä ja sitä kautta auttaa jaksamaan, kehittymään ja luomaan opettamisen iloa.

Seuraavat ajatukset ovat lyhyehköjä esseemietelmiä niistä opettajuuden eri osa-alueista, jotka itse olen kokenut keskeisiksi niin omassa luokanopettajan työssäni kuin yliopistossa tutkijana ja opettajan-kouluttajana. Jokainen osa-alue herättää paljon ajatuksia ja tunteita. Kaikista niistä on kirjoitettu metreittäin kirjoja, ja aiheita on tutkittu runsaasti. Tämän kirjan tavoitteena ei ole keksiä pyörää uudelleen vaan toimia kipinästä tai peilinä oman opettajuutesi pohtimisessa yksin tai yhdessä toisten opettajien kanssa ja sitä kautta tuoda näkökulmia työhösi. Sillä vaikka opettajankoulutus, täydennyskoulutus sekä kokemus ovat keskeisellä sijalla ammatillisessa kasvussa, tietoinen työskentely oman opettajuuden äärellä voi parhaimmillaan tuoda siihen rikkaan, hedelmällisen ja syvällisen lisän. Lisäksi innoitus ja inspiraatio, jotka opettajuuden äärelle pysähtyessä saattavat syntyä, toimivat erinomaisena vastalääkkeenä nykyajan opettajantyön uhkaa, uupumusta, vastaan.

Vaikka kirjeiden aiheet liikkuvat opettajuuden maailmassa, niiden näkökulmat sopivat hyvin myös muiden ihmissuhdeammattien käyttöön ja oman ammatillisen identiteetin työstämiseen.